

УДК 332.14

JEL classification: O14, O25, R12, R58

Людмила ДЕЙНЕКО

доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу промислової політики,
ДУ «Інститут економіки та прогнозування
НАН України», Україна
E-mail: deinekolv@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-0540-5413>
<http://www.researcherid.com/rid/K-3071-2017>

Олена ЦИПЛІЦЬКА

кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник,
відділ промислової політики,
ДУ «Інститут економіки та прогнозування
НАН України», Україна
<https://orcid.org/0000-0003-3803-9421>
<http://www.researcherid.com/rid/T-7569-2017>

© Людмила Дейнеко, Олена Ципліцька, 2020

Отримано: 20.01.2020 р.

Прорецензовано: 11.02.2020 р.

Рекомендовано до друку: 26.02.2020 р.

Опубліковано: 28.02.2020 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Людмила Дейнеко (Україна)
Олена Ципліцька¹ (Україна)

ПРОМИСЛОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНІВ ТА ЗАВДАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ДЕІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ

АНОТАЦІЯ

Вступ. В умовах зростання міжрегіональних економічних диспропорцій та деіндустріалізації економіки особливого значення набуває нарощення промислового потенціалу регіонів як каталізатор регіонального вирівнювання та економічного зростання. За рахунок розвитку промисловості та інших видів діяльності, що проникають до виробничих ланцюгів, можна забезпечити відновлення економік відсталих регіонів.

Мета. Метою дослідження є розробка рекомендацій із реалізації регіональної промислової політики щодо використання промислового потенціалу регіонів для вирівнювання міжрегіональних диспропорцій.

Метод (методологія). В дослідженні застосовано методіку статистичного аналізу ступеня нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів на основі коефіцієнтів варіації та картографічного методу; за допомогою кореляційного аналізу оцінено зв'язок між часткою промисловості за кількістю працюючих в економіці регіону та ВРП на душу населення; методіку оцінки промислової спеціалізації регіонів на основі визначення коефіцієнтів локалізації галузей промисловості; методіку визначення промислового потенціалу регіонів на основі наявного обсягу промислового виробництва та його можливого приросту, внутрішніх та зовнішніх інвестиційних ресурсів та кадрового потенціалу, з використанням статистичного та порівняльного аналізу; рекомендації із використання напрямів та інструментів регіональної промислової політики визначено на основі узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду та у відповідності до нових викликів промислового та регіонального розвитку України.

Результати. Встановлено, що за період 2010-2017 рр. рівень дивергенції соціально-економічного розвитку регіонів в Україні значно зріс. Розкрито промисловий, інвестиційний та трудовий потенціал регіонів, що може стати рушійною силою для вирівнювання регіональних економічних диспропорцій. Обґрунтовано форми інклюзії регіонів з низьким промисловим потенціалом у міжрегіональні виробничі ланцюги. Визначено нові завдання сучасної регіональної промислової політики, спрямовані на подолання відцентрових тенденцій регіонального розвитку в умовах реформи децентралізації, які впливають із сучасних парадигм неіндустріальної, інноваційної економіки та промислової політики.

Дейнеко Л., Ципліцька О. Промисловий потенціал регіонів та завдання регіональної промислової політики в умовах деіндустріалізації. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 1. С. 65-73.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.01.065>

Ключові слова: промисловий потенціал; регіональне вирівнювання; регіональна промислова політика; економічні диспропорції; децентралізація; інвестиції.

¹ Кореспондуючий автор

UDC 662.638

JEL classification: O14, O25, R12, R58

Liudmyla DEINEKO*Doctor of Sciences (Economics),**Professor,**Head of the Department of Industrial Policy,
State Organization "Institute for Economics and
Forecasting of NAS of Ukraine", Ukraine*E-mail: deinekolv@gmail.com<https://orcid.org/0000-0003-0540-5413><http://www.researcherid.com/rid/K-3071-2017>**Olena TSYPLITSKA***PhD in Economics,**Associate Professor,**Senior Scientific Officer,**Department of Industrial Policy,
State Organization "Institute for Economics and
Forecasting of NAS of Ukraine", Ukraine*E-mail: deinekolv@gmail.com<https://orcid.org/0000-0003-0540-5413><http://www.researcherid.com/rid/K-3071-2017>

© Liudmyla Deineko, Olena Tsyplitska, 2020

Received: 20.01.2020 p.

Revised: 11.02.2020 p.

Accepted: 26.02.2020

Online publication date: 28.02.2020

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Liudmyla Deineko (Ukraine)

Olena Tsyplitska¹ (Ukraine)

REGIONAL INDUSTRIAL POTENTIAL AND THE OBJECTIVES OF REGIONAL INDUSTRIAL POLICY IN TERMS OF DEINDUSTRIALIZATION

ABSTRACT

Introduction. Under the conditions of increasing interregional economic imbalances and deindustrialization of the economy the industrial potential of regions as a catalyst for regional leveling and economic growth becomes particularly important. Due to the development of manufacturing and other activities included in production chains the economies of backward regions can be revitalized.

Purpose. The purpose of the article is the development of recommendations of the regional industrial policy implementation using the industrial potential of regions to level out interregional imbalances.

Method (methodology). The statistical analysis based on variation coefficients and mapping approach are used for assessing the extent of socio-economic regional imbalances. Using the correlation analysis the relationship between the industry's share by the number of employees in a regional economy and GRP per capita is estimated. The evaluation of industrial specialization of the regions is performed by industries' localization coefficients. The regional industrial potential is determined according to the current production performance and its possible increase, internal and external investment resources and human capacity. The recommendations on directions and instruments of regional industrial policy are developed using the generalization of domestic and international experience according to new challenges of industrial and regional development of Ukraine.

Results. It is determined that during 2010-2017 the level of regional divergence in Ukraine has significantly increased. The industrial, investment and labour potentials of the regions that may become a driving force for regional leveling are disclosed. The forms of inclusion of the regions with low industrial potential in interregional production chains are substantiated. The new objectives of the modern regional industrial policy arising from modern paradigms of neoindustrial, innovative economies and industrial policy are determined and are directed on overcoming centrifugal trends of regional development in terms of decentralization reform.

Deineko, L., & Tsyplitska, O. (2020). Regional industrial potential and the objectives of regional industrial policy in terms of deindustrialization. *Economic analysis*, 30 (1, Part 1), 65-73.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.01.065>

Keywords: industrial potential; regional leveling; regional industrial policy; economic imbalances; decentralization; investments.

¹ Corresponding author

Вступ

Зростання асиметрії регіонального розвитку в Україні є стримуючим чинником досягнення стійких темпів економічного зростання країни. Диспропорційність соціально-економічного розвитку між регіонами вже виявила себе в негативних наслідках для економіки, особливо на прикордонних територіях. Стрижнем укріплення економічного становища регіонів, як показує досвід економічно розвинутих країн, є промисловість. В Україні частка промисловості в економіці регіонів варіює від 6,6 (Чернівецька обл.) до 44% (Донецька обл.), а переробної – від 6,2 (Чернівецька обл.) до 30,8% (Запорізька обл.), виміряні за часткою валової доданої вартості у ВРП. При цьому валовий регіональний продукт на душу населення, за даними 2018 р. [1], коливається від 31,5 тис грн. (Чернівецька обл.) до 106,2 тис грн. (Полтавська обл.) і 238,6 тис грн. (м. Київ).

Розшарування регіонів по більшості показників стало головною причиною активізації регіональної політики в більшості країн світу в останні десятиліття.

Отже, одним з доступних та ефективних інструментів «згладжування» диспропорцій виступає регіональна промислова політика, спрямована на забезпечення нової якості промислового розвитку, на перехід регіонів від виживання до прогресу. У зв'язку з цим актуальним стає пошук можливостей промислового розвитку регіонів, що дозволить набути регіонам більшої економічної самостійності.

Мета та завдання статті

Метою дослідження виступає оцінка промислового потенціалу регіонів України та розробка рекомендацій з його використання для вирівнювання міжрегіональних диспропорцій в рамках реалізації регіональної промислової політики. Завданнями дослідження є: 1) визначити ступінь диференціації соціально-економічного та промислового розвитку регіонів, оцінити динаміку дивергентних змін; 2) оцінити потенціал промислового розвитку регіонів та його роль у міжрегіональному вирівнюванні; 3) розробити рекомендації із формування та реалізації регіональної промислової політики з метою вирівнювання міжрегіональних диспропорцій.

Для аналізу ступені нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів була застосована методика Є. Губанової [2], модифікована відповідно до особливостей соціально-економічного розвитку українських регіонів та цілей даного дослідження. Зокрема, було

розширено набір статистичних показників, що дозволило більш повно відобразити ступінь диференціації розвитку регіонів. Методика оцінювання промислового потенціалу регіону та інструментів й механізмів структурного регулювання економіки регіону заснована на роботах таких учених, як В. Захарченко [3], М. Якубовський [4] та О. Горська [5]. В ході дослідження на підставі вказаних робіт було проведено оцінку промислового потенціалу регіонів на основі наявного обсягу промислового виробництва та його можливого приросту, внутрішніх та зовнішніх інвестиційних ресурсів та кадрового потенціалу, з використанням статистичного та порівняльного аналізу. За допомогою кореляційного аналізу оцінено зв'язок між часткою промисловості в економіці регіону та ВРП на душу населення. Спеціалізація регіонів визначена на основі коефіцієнта локалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження

Міжрегіональні диспропорції в соціально-економічному розвитку в Україні мають тенденцію до зростання. Аналіз нерівномірності регіонального розвитку, проведений авторами для 2010 та 2017 рр. (рис. 1, 2) свідчить про поглиблення регіональної диференціації, посилення асиметрії та поляризації.

Контекст «вирівнювальної» функції промисловості впливає із її сутності як складної системи виробничих зв'язків між галузями промисловості, що постійно розвивається, і включає добувний та переробний види виробництва [6, с. 7]. А «вирівнювальний» потенціал можна оцінити за допомогою розрахунку лінійного коефіцієнта кореляції між ВРП на душу населення та часткою промисловості в економіці регіону (за показником зайнятих). Обчислення показали, що без урахування Донецької, Луганської областей, АРК та міст Києва і Севастополя цей коефіцієнт склав 0,72, що свідчить про наявність досить сильного зв'язку між показниками.

Дослідження промислового потенціалу включало такі складові: визначення спеціалізації регіонів в переробній промисловості, оцінка кадрового та інвестиційного потенціалу.

За коефіцієнтом локалізації, який розраховувався на основі валової доданої вартості видів промислового виробництва у 2018 році, було визначено сфери спеціалізації областей (для яких коефіцієнт >1). На рис. 3 вони подані у вигляді матриці, в якій всі області розташовані за зростанням ВРП на душу населення.

Рис. 1. Регіональні диспропорції в Україні у 2010 р.

Джерело: авторська розробка.

Примітка. Донецька, Луганська області, АРК, м. Севастополь не аналізувалися через брак даних.

Рис. 2. Регіональні диспропорції в Україні у 2017 р.

Джерело: авторська розробка.

Регіон	ВРП на душу населення у 2018 р., грн.	Добувна промисловість	Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнові вироби	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри тощо	Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармпрепаратів	Виробництво гумових і пластмасових виробів	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів	Машинобудування	Виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування
Чернівецька	31509											
Закарпатська	34202											
Тернопільська	38593											
Рівненська	42038											
Херсонська	45532											
Івано-Франківська	46312											
Житомирська	49737											
Хмельницька	49916											
Волинська	49987											
Сумська	51419											
Кіровоградська	55183											
Чернігівська	55198											
Львівська	58221											
Вінницька	58384											
Черкаська	59697											
Миколаївська	60549											
Одеська	62701											
Харківська	69489											
Запорізька	75306											
Київська	90027											
Дніпропетровська	97137											
Полтавська	106248											
м.Київ	238622											

Примітка. Донецька, Луганська області, АРК, м. Севастополь не аналізувалися через брак даних.

Рис. 3. Матриця регіональної промислової спеціалізації

Джерело: авторська розробка на основі [1].

Як видно з матриці, у регіонах з найбільшим ВРП преважують галузі добувної та металургійної промисловості, а також виробництво коксу і продуктів нафтопереробки. Галузь металургії забезпечує високу додану вартість в ході виготовлення металевих прокату та інших виробів з металу; виробництво коксу і продуктів нафтопереробки є високорентабельним виробництвом через високу монопольну ренту;

добувна промисловість, як правило, спрямована на видобування залізної руди, руди інших металів (Дніпропетровська область), газ та неметалеві корисні копалини (Харківська область), газовий конденсат, нафта сира та природний газ, залізна руда (Полтавська область). У регіонах із середнім та високим ВРП на душу населення добре розвинута харчова промисловість, на відміну від бідних регіонів, де вона представлена лише у

Тернопільській та Херсонській областях, а також фармацевтична, машинобудівна, легка промисловість, виробництво меблів та іншої продукції, ремонт та монтаж устаткування. Хімічна промисловість превалює в регіонах із низьким ВРП на душу населення, де виробляються мінеральні добрива, сполуки неорганічної хімії (Рівненська область), побутова хімія, косметичні товари тощо (Закарпатська), полімерні матеріали (Івано-

Франківська область) та спирт етиловий, сивушне масло, ФГЕС (Тернопільська область). В цих же регіонах значного розвитку отримало виробництво гумових та пластмасових виробів та продукції деревообробної промисловості.

За часткою промисловості в економіці регіону, що визначена за кількістю зайнятих працівників станом на 2018 рік, статистично можна виділити 4 групи регіонів (табл. 1).

Таблиця 1. Групування регіонів України за часткою зайнятих у промисловості

Група	Перелік регіонів та частка зайнятих у промисловості (%)	Профільні галузі
I група (промислові регіони)	Донецька (25,9%), Дніпропетровська (24%), Запорізька (22,4%)	добувна промисловість, металургія
II група (з помірним розвитком промисловості)	Полтавська (16,8%), Київська (17,3%), Харківська (18,4%), Луганська (19,9%)	добувна промисловість, виробництво коксу та нафтопродуктів, хімічна та фармацевтична промисловість, деревообробка, машинобудування
III група (з низьким розвитком промисловості)	Закарпатська (11,7%), Івано-Франківська (12%), Хмельницька (12,3%), Чернігівська (12,4%), Кіровоградська (12,9%), Миколаївська (13,1%), Рівненська (13,2%), Волинська (13,4%), Черкаська (14,1%), Сумська (14,5%), Львівська (14,6%), Житомирська (14,7%)	харчова, легка промисловість, виробництво меблів
IV група (непромислові регіони)	м. Київ (7,2%), Одеська (8,5%), Херсонська (8,9%), Тернопільська (8,9%), Чернівецька (10,3%), Вінницька (10,5%)	сільське господарство, транспортні, фінансові та інші послуги

Джерело: авторська розробка на основі [1].

Розвиток промислово відсталих регіонів стримується нестачею людських та фінансових ресурсів, а також невідповідністю наявного бізнес-клімату сучасним умовам залучення інвестицій. Аналіз, проведений на основі [1; 7] показав, що наявний фінансовий потенціал регіонів вже в короткостроковому періоді дозволяє забезпечити вдвічі більший обсяг інвестицій в основний капітал, ніж є на поточний момент. Сукупні інвестиції можуть бути сформовані за рахунок капітальних інвестицій, прямих іноземних інвестицій та кредитних ресурсів, джерелом яких виступають депозити у фінансових установах. Однак необхідною умовою є зниження ставки по банківських кредитах.

Області з найнижчим ВРП на душу населення – Чернівецька, Закарпатська, Тернопільська, Рівненська, Херсонська, Івано-Франківська, Житомирська, Хмельницька, Волинська тощо мають можливість збільшити обсяг інвестицій в 1,5-5 разів вище поточного рівня, що створить необхідну базу для модернізації існуючих промислових підприємств та побудови нових. Ці області також мають найвищу частку вільної робочої сили (від 2,3% до 3,9% осіб у віці 15-70 років, які перебувають на обліку в центрах зайнятості). Для цих областей характерна висока

чисельність учнів професійно-технічних закладів на 10000 населення, і середній рівень чисельності студентів закладів вищої освіти на 10000 населення.

Поточний експортний потенціал передбачає можливість нарощування виробництва продукції харчової, легкої, деревообробної, хімічної, машинобудівної та інших галузей (див. рис. 4).

Особливий інтерес становлять можливості, що відкриваються в ході світових торговельних воєн. Так, у зв'язку із обмеженням зовнішньої торгівлі Китаю з США, частину товарів можуть замінити українські товаровиробники, наприклад, таких як дерев'яні меблі, продукція машинобудування (запчастини, комплектуючі тощо), харчові продукти, зокрема, вироби з сої.

Потенціал імпортозаміщення має враховувати не лише внутрішній попит та розмір ринку, а також і екологічну складову. Так, більшість вказаних областей робить значні закупівлі пластмасових та полімерних матеріалів, електричних машин, котлів, засобів наземного транспорту, а також паперу і картону.

Незважаючи на можливість розширити обсяги промислового виробництва у згаданих регіонах, для цього існує ряд перешкод та загроз. По-перше, ці види виробництва не сприяють інноваційному

www.econa.org.ua

розвитку регіонів, продукція відноситься до I-IV технологічних укладів. По-друге, регіони без новітніх технологій, які потребують значних інвестицій, навряд чи матимуть переваги перед

ключовим виробником цієї продукції – Китаєм. По-третє, ці виробництва зашкоджують навколишньому середовищу і можуть становити небезпеку для місцевих екосистем.

Продукція / Регіон	Чернівецька	Закарпатська	Тернопільська	Рівненська	Херсонська	Івано-Франківська	Житомирська	Хмельницька	Волинська
Продукція харчової промисловості									
Вироби з деревини									
Білкові речовини									
Меблі									
Продукція легкої промисловості									
Керамічні вироби									
Органічні хімічні сполуки									
Добрива									
Музичні інструменти									
Скло та вироби з нього									
Порох та вибухові матеріали									
Судна									
Нафтодобування та нафтопереробка									
Будівельні матеріали									

Рис. 4. Види продукції, що мають потенціал нарощування експорту

Джерело: авторська розробка на основі [1].

Тому регіони, з одного боку, мають зберегти існуючі базові промислові види діяльності, які забезпечать стійкість в умовах криз, в той же час необхідно доповнювати їх інноваційними видами бізнесу за рахунок розвитку сітєвих структур – регіональних та міжрегіональних кластерів, індустріальних парків, бізнес-інкубаторів тощо. Кластерні ініціативи мають підтримуватися державою, особливо міжрегіональні, які пов'язують ще недостатньо потужні, але перспективні на внутрішньому та зовнішньому ринках підприємства. Для повноцінного функціонування індустріальних парків мають бути створені умови, не менш привабливі, ніж у сусідніх європейських країнах – Польщі і Словаччині.

Бізнес-інкубатори підтримують зараз переважно сектор ІКТ, який до того ж, орієнтований на зарубіжні компанії. Для запуску вітчизняних розробок у виробництво доцільно створювати промислові бізнес-інкубатори із наданням на пільгових умовах обладнання, звільненням від оподаткування на початкових стадіях виробництва товарів та організаційною підтримкою з боку держави.

Нові виклики регіонального розвитку, такі як поглиблення просторових диспропорцій, економічний занепад тимчасово окупованих

територій Луганської, Донецької областей, Автономної Республіки Крим, проведення реформи децентралізації як засіб часткового вирішення проблеми реінтеграції регіонів, перехід від вертикальної (секторальної) до горизонтальної промислової політики в Україні, а також наявний промисловий та інвестиційний потенціал регіонів створюють необхідність зміни завдань регіональної промислової політики. Вона має спиратися на «нову диспозицію регіонів у системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності внаслідок локалізації глобальної економіки, яка полягає в зміщенні можливостей і чинників інтенсифікації міжнародної діяльності з національного на регіональний рівень і зростанні синергетичного ефекту внутрішньо-регіональної інтеграції» [8]. Це обумовить зсув фокусу регіональної промислової політики з підтримання «на плаву» існуючих промислових підприємств на комплексну реструктуризацію економік регіонів. І певні досягнення в цих напрямках вже є.

Додаткові ефекти має забезпечити реформа децентралізації; підтримка об'єднаними територіальними громадами в рамках своїх повноважень зростання підприємницького потенціалу за рахунок реалізації місцевих проектів щодо створення індустріальних парків,

використання отриманих в ході реформи земельних ділянок під будівництво нових виробництв за рахунок внутрішніх та зовнішніх інвестицій, створення кооперативів малих та середніх промислових підприємств. Це забезпечить наповнення місцевих бюджетів ОТГ, сприятиме зростанню зайнятості населення, покращенню місцевого благоустрою та інфраструктури.

Актуальними напрямками регіональної промислової політики виступають підтримка та заохочення інноваційної діяльності промислових підприємств, конкурентоспроможність та компетенції, інтернаціоналізація та підтримка експорту. Для реалізації цих завдань доцільним є розробка механізму багатоканального інвестування, яке забезпечить повноцінне вливання фінансових ресурсів за рахунок декількох джерел – власні кошти підприємств, комерційне інвестування, державне інвестування, банківське кредитування. Важливу роль відіграють також державні закупівлі на регіональному рівні. Їх структура та зміст стимулюють промислових виробників реагувати на ці запити та змінювати структуру виробництва і технології, вдосконалювати продукцію.

Для реалізації цих завдань можуть бути використані такі інструменти регіональної промислової політики:

- розробка програм промислового розвитку регіонів (горизонтальна підтримка). Такі програми мають забезпечити цілеспрямованість розвитку галузей промисловості в рамках регіону. Цьому відповідає розв'язання задач планування та прогнозування, функціонування регіональних та міжрегіональних ринків промислових товарів та послуг, вирішенню проблем саморозвитку та самозабезпечення промисловості регіону, регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Разом з тим, такі програми повинні забезпечувати екологічну безпеку, активне розв'язання проблем раціонального природокористування та відповідати новітнім глобальним викликам, таким як зміна клімату;
- опрацювання та використання для розвитку таких напрямів як: розширення та поглиблення сфери торговельної спеціалізації регіону; укріплення багатоспрямованості господарських зв'язків в економічному просторі; розширення та поглиблення використання природно-кліматичних ресурсів, розвиток гідроенергетики та інших альтернативних джерел енергії. Для використання торговельної спеціалізації регіонам слід перейти від простого транзиту до індустріального транзиту, тобто такого, що передбачає створення доданої вартості за рахунок промислової переробки товарів, що просуваються через

регіон. Це забезпечить включення регіону у локальні та глобальні ланцюги доданої вартості із виготовлення продукції таких галузей як харчова, легка та нафтохімічна;

- моніторинг стану промислових підприємств регіону. Послідовний моніторинг змін стану промислових підприємств, його фінансово-економічних, виробничих, технологічних та екологічних показників діяльності, дозволяє створити чітке уявлення керівників регіону про чутливість бізнесу до факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, а відтак – приймати вірні рішення, що спрямують підприємства на модернізацію виробництва, інновації та інші засоби укріплення своїх конкурентних позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- розвиток територій та об'єктів (індустріальних парків, бізнес-інкубаторів) із спеціальними режимами інвестиційної діяльності, що вимагає змін в податковому, митному та інших видах законодавства.

Ці інструменти мають використовуватись з урахуванням таких чинників, як: 1) зростання потенціалу розвитку смарт-спеціалізації регіону як ключового компонента співпраці між Україною та ЄС; 2) інклюзія регіонів у загальнонаціональний та глобальний економічний простір за рахунок створення регіональних та міжрегіональних сільових структур бізнесу та реінтеграції виробничих ланцюгів; 3) необхідність створення сприятливого бізнес-клімату, зокрема, через реалізацію регіональних програм модернізації промисловості; 4) досягнення ЦСР, особливо в контексті запровадження циркулярної економіки; 5) зростання мобільності робочої сили, тенденції до еміграції висококваліфікованих працівників;

Висновки та перспективи подальших досліджень

Прискорення темпів деіндустріалізації економіки в останні роки зіграло не останню роль в поглибленні міжрегіональних диспропорцій, що проявилось у збільшенні кількості регіонів, що розвиваються асиметрично, з шести у 2010 році до дев'яти у 2017 р.

Разом з тим, у регіонів, особливо з найменшим ВРП на душу населення, є досить значний промисловий потенціал, який дозволяє нарощувати обсяги виробництва продукції, що користуються попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках. Оцінка фінансових ресурсів – прямих іноземних інвестицій, капітальних інвестицій та обсяг депозитів у комерційних банках регіонів, дозволила визначити, що рівень інвестування у регіональний розвиток, зокрема промислове виробництво, може збільшитися в середньому в 2 рази, а в деяких регіонах і більше. Ці регіони також володіють певним кадровим потенціалом. Реформа децентралізації створила умови для більшого залучення об'єднаних

www.econa.org.ua

територіальних громад до реалізації заходів із територіального розвитку, а відтак – і для залучення інвестицій та появи нових виробництв.

Нові завдання регіональної промислової політики впливають із сучасних парадигм неоіндустріальної, інноваційної економіки та промислової політики. Вони передбачають

використання таких інструментів як програми горизонтальної підтримки промислового розвитку регіонів, моніторинг стану промислових підприємств, заходи із інклюзії регіонального промислового комплексу в міжрегіональні та глобальні виробничі ланцюги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Статистичний збірник «Регіони України» 2019. За ред. І. Є. Вернер. Київ: Державна служба статистики, 2019. 657 с.
2. Губанова Е. С., Клещ В. С. Методика оцінки нерівномірності соціально-економічного розвитку регіона. *Проблеми розвитку території*. 2018. № 6 (98). С. 30-41.
3. Захарченко В. Регіональна промислова політика: концептуальні засади і механізми реалізації. *Вісник НАН України*. 2004. № 10. С. 32-46.
4. Якубовський М. М. Ляшенко В. І. Модернізація економіки промислових регіонів: спроба концептуалізації. *Вісник економічної науки України*. 2016. № 1 (30). С. 188-195
5. Горська О. В. Регіональне структурне регулювання індустріальної економічної системи: монографія. За ред. С. І. Дорогунцова. Київ: Наук. світ, 2003. 275 с.
6. Кредити та депозити у розрізі регіонів: Оперативні дані 12'2019. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms>.
7. Гордеев О. И., Гордеев С. О. Развитие промышленности региона в условиях перехода к подъему экономики: стратегия, политика и средства обеспечения. СПб: НПК «Рост», 2007. 365 с.
8. Реутов В. Е. Закономерности і парадигми регіонального розвитку. *Ефективна економіка*. 2010. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=319>.

REFERENCES

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2019). Statystychny zbirnyk "Regiony Ukrainy" 2019. [Statistical book „Regions of Ukraine” 2019]. Ed. I.Verner. Kyiv [in Ukrainian].
2. Gubanov, E. S., & Kleshch, V. S. (2018). Metodika otsenki neravnomernosti sotsyal'no-ekonomicheskoho rozvitiya rehiona [Method of assessment of socio-economic imbalances in a region]. *Problemy rozvitiya territorii*, 6 (98), 30-41 [in Russian].
3. Zaharchenko, V. (2004). Rehional'na promyslova polityka: kontseptual'ni zasady i mekhanizmy realizatsiyi [Regional industrial policy: conceptual base and mechanisms of implementation]. *Visnyk NAN Ukrainy*, 10, 32-46 [in Ukrainian].
4. Yakubovskyy, M. M., & Liashenko, V. I. (2016). Modernizatsiya ekonomiky promyslovykh rehioniv: sprobа kontseptualizatsiyi [Modernization of the economy of industrial regions: the attempt of conceptualization]. *Visnyk ekonomichnoyi nauky Ukrainy*, 1 (30), 188-195 [in Ukrainian].
5. Gorska, O. V. (2003). Rehional'ne strukturne rehulyuvannya industrial'noyi ekonomichnoyi systemy [Regional structural regulation of industrial economic system]. Ed. by S. I. Doroguntsov. Kyiv, Naukovy svit [in Ukrainian]
6. Gordeev, O. I., & Gordeev, S. O. (2007). Razvitie promyshlennosti rehiona v usloviyah perehoda k podyomu ekonomiki: strategiya, politika i sredstvs obespecheniya [Industrial development of the region in terms of transition to economic recovery: strategy, policy and means of support]. SpB, NPK "Rost" [in Russian].
7. National Bank of Ukraine (2019). Kredyty ta depozyty u rozrizi rehioniv: Operatyvni dani 12'2019 [Loans and deposits by regions: operational data 12'2019]. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms> [in Ukrainian].
8. Reutov, V. E. (2010). Zakonomirnosti i paradyhmy rehional'noho rozvytku [Regularities and paradigms of regional development]. *Efektivna ekonomika*, 9. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=319> [in Ukrainian]